

Zvonovi.

Kadar v soboto zazvoni prazniku, odprem okna in rad poslušam: sredi dela in truda mi priplava sladka nedelja v srce. Prameni pomladanskega solnca trepetejo čez steno, in lepo je v moji izbi, lepo v srcu.

Zahvaljen, Oče, za solnčni Tvoj žarek na mizi, zahvaljen za glas zvona v tišino trde ure: da si mi dal živeti, zahvaljen, in da si mi dal trpeti!

O, kakó lije vse le iz Tvojih rok!

* * *

Na Šmarjetni gori smo zažgali smrečja in suhe trave. Teloh je gledal iz rjavih ruš, in po obronkih so se pasle pohlevne čede trobentic: trara! V gošči pa so ptički veselo peli: čiv živ, mlad, mlad, pomlad!

In na nebu samo zlato.

Pod nami, na planem, je zazvonilo. Oddaleč je na tenko povabilo nedeljo: v Crngrobu morda ali pri Svetem Duhu na robu Gorajt. Če se ni celo Šent Jakob oglasil iz kraja mojih prvih sanj? In je klicalo zvesto in priklicalo zvonove in zvončke cerkvá od Loke do Kranja, pa vse tiste do planin, in tudi one na obeh bregeh Save.

Ko smo lovili in sodili zvonove vsak svoje vasi, si bil ti ves tih, moj Ivo... Pozabil si davno, da smo te tedaj vprašali, kaj bi ti mislil, če bi zaslišal vsesém na našo stran Svete Lucije daljni zvon od Soče? „Jaz, o jaz bi jokal“, si rekel, iz šeste šole fant, in z očesom nisi trenil. Nisi trenil — le okoli usten, ne vem, če ti ni vzdrhtelo. Če tebi ni, pa mislim, da je nam.

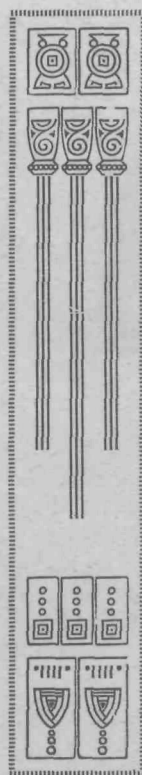
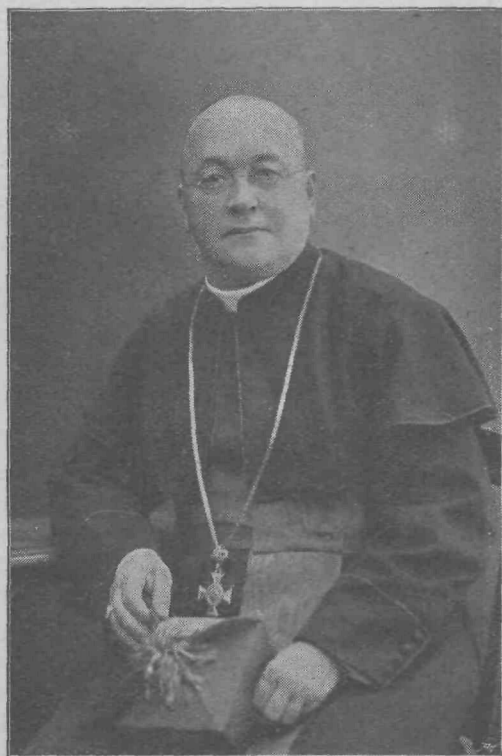
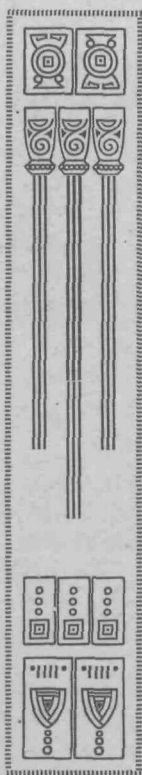
O jutranje ure življenja! Na katero stran naj krenem, da te vidim še enkrat, naše mladosti deveta dežela!

* * *

Danes je od Svete Lucije zvonovom pot še daljša do nas, moj Ivo! In svetel čudež se je dogodil, Ivo: slišimo jih in natanko razločimo njih glas! Vse okoli Kranja, pa do kraja mej na obeh bregeh naše reke Save.

In v naših srcih verno gori svetinja, svetla svetinja domovine, od Boga nam prisojene in izročene.

Anton Žužek.

Petnajst let apostolske službe.

Ko je hitela pomlad l. 1911. v naše pokrajine, se je odpeljal iz Ljubljane takratni stolni kanonik dr. Andrej Karlin, da zasede v Trstu staro, častitljivo škofijsko stolico sv. Justa, mučenca.

Kako grenak kelih trpljenja ga tam čaka, gotovo tudi sam ni slutil. V povojnem času je bil celó pregnan od svojih ljubljenih ovčic. Bival je potem nekaj let izven svoje škofije v zavodih sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

Toda dobri Bog ga je za prestano trpljenje že na tem svetu kolikortoliko nagradil z novim veseljem. Leta 1923. je postal škof lavantinski.

Lepa je ta škofija, lepa zelena Štajerska. Najlepši kras škofije pa je ondočno mehkosrčno, Bogu vdano ljudstvo, ki svojega višjega pastirja zares spoštuje in ljubi kakor svojega duhovnega očeta in hoče biti njegovo veselje in krona njegova.

Želimo Prezvzišenemu za 15 letnico škofovanja zlasti še to: Naj bi se kmalu spolnilo, kar je on z največjim veseljem pričel — da bi bil njegov prednik na lavantinskem škofovskem sedežu, naš veliki Slomšek, prištet med blažene! Če bi škof dr. Karlin nič drugega ne dosegel na svetu za nas Slovence kot to, da je škof Slomšek prištet med blažene, bi mu morali Slovenci hvaležno priznati, da je storil za nas izredno veliko, vekovito delo. Kako bo naša mladina potem s potrojeno zaupnostjo nekoč klicala k svojemu narodnemu zavetniku: Blaženi škof Slomšek, prosi za nas!

Blagoslavljalj, dobrotni Vodnik Cerkve in narodov, vse delovanje lavantinskega škofa Andreja, posebno pa še njegovo prizadevanje za blaženstvo našega Slomška!

Roža z Mucne gore.

7.

solnce je pokukalo skozi ozka, zamrežena okenca v samotno kočó gori v Planici. Naravnost na pógrad ob steni je posijalo, in njegovi živi prameni so se zapičili Gabu naravnost v obraz in na zaprte oči. Gaba je zaščegetalo, in v spanju je šinil z roko preko obraza, da bi pregnal tisto, kar ga je motilo po licih in očeh. Toda ker tistega ni mogel pregnati, je zagodel v spanju in se razjezil. Zato pa je ušel tudi spanec brzo od njega — in Gab se je prebudil ves začuden. Vstal je napol, gledal okrog sebe in si mel oči. V prvih trenutkih se niti zavedel ni, kje prav za prav je. Toda ozrl se je v pógrad, na ugaslo ognjišče sredi kočó in na široke police ob steni — pa mu je bilo hipoma vse jasno. Skočil je naglo s pógrada in se trikrat pretegnil. Čudil se je, da kozavega moža ni nikjer v kočí; toda ko je videl solnce, se je domislil, da je mož pač že davno vstal, pa je odšel kdovekam po svojih potih in za svojim delom. — „Hm, predolgo sem jo potegnil na pógradu,“ je mislil. „Pozno že mora biti, in mož me nemara potegne za ušesa, ker sem se tako zalezal... Hencajte, no!“

Urno je odšel iz kočó in oprezoval po možu. Toda moža ni bilo nikjer. Pa se je Gab oddahnil, ker je mislil, zdaj lahko pobegne in se skrije. Že se je potuhnil in hotel zdrveti navzdol proti gozdiču. Dvakrat je že poskočil po trati, a tedaj se je oglasil dol od skalovja rezek in silen glas: „Kam pa misliš pobegniti? Počaj, da se pogovoriva!“

Gab se je ustavil ves preplašen in se ozrl nazaj. Zagledal je kozavega moža, ki se je prikazal hipoma med gručevjem in rušjem in stopal naglo proti kočí. Gab se ni premaknil z mesta, ampak je čakal moža in si mislil: „Zdaj-le me bo... Pograbil me bo in me nemara spe osuval zaradi nesrečne ovce. Sinoči se je samo delal, kakor da mi verjame. A danes se je znabiti spet premislil in me morda pograbi?“

No, mož ga je samo zasukal in ga odgnal nazaj v kočó. Nič ni rekel, ampak je vzel s police leseno skodelico. Vanjo je vlil vročega kozjega mleka in odrezal od hleba velik kos črnega kruha. Vse to je postavil na pógrad in velel Gabu: „Jej in se nikar ne obotavljaj!“

Gab se je namuznil, pa je pograbil nerodno žlico. Nadrobil si je v mleko kruha in potem hlastno jedel, ker je bil res lačen. Mož pa je sedel na konec pógrada, z roko si podprl glavo, pa je jel razmišljati. Ko je Gab izpraznil skodelico, ga je mož pogledal od strani in spregovoril: „Poslušaj me zdaj, fant! Sinoči sem ti bil rekel, da ti verjamem zaradi medveda. Sinoči, že v temi, se je bil priklatil semkaj. V stajo je vdrl in mi pograbil drugo, prav lepo, pitano ovco. S kolcem sem hotel nadenj, a kaj naj opraviš s kolcem? Zver bi me bila pograbila in me

zmikastila do smrti. Puške pa nimam. Zato sem moral pustiti hudobo pošastno in sem jo samo z vpitjem prepodil, da mi ni podavila še drugih ovac. Deset ovac mi je še ostalo in dve kozi. Ta živinica je danes vse, kar imam. Pa ker se mi zdi, da bo prišel zdaj medved vsak večer semkaj, zato moram gledati, da ubijem pošast ali jo pa vsaj prepodim iz Planice. Ti mi boš pa pomagal, fant, in mi ne boš zameril, da sem te zaprl v hlev.“

Gab se je začudil: „Pomagam naj vam, da ubijete ali zapodite tisto strašno zver? Pa kako naj vam pomagam?“

Mož je zamahnil z roko, pa je rekel: „Ničesar težkega ne zahtevam od tebe, fantič! Samo to bi rad, da ostaneš tu v moji koči in mi čez dan paseš živinico. Paziti moraš na njo in gledati, da se ji ne pripeti kaj hudega. Proti večeru se pa vrnem iz doline. K Makovcu grem Podkóren po puško ali pa h Kavalarju v Ráteče. Pa naženem drevi pošast kosmato, da ji bo za vedno prešla slast po moji živini. Ali boš pasel, pobič? Pa boš tudi pazil na živino, kakor je treba?“

„Seveda, stric!“ je odgovoril Gab in bil vesel, da je prišel na tak lep način do poštenega posla. „Le brez skrbi bodite, stric! Pasel vam bom živino, ker jaz znam dobro pasti. Saj tudi že pasem, odkar se vem spominjati.“

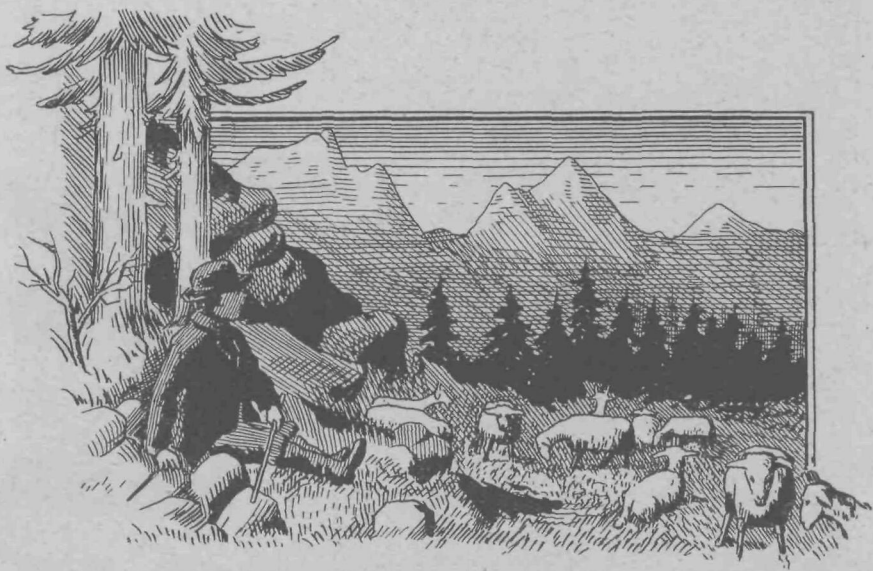
„Prav, pobič!“ je dejal. „Saj ne bo zastonj... Tu v bližini koče pasí, in če boš lačen, vzemi s police, kar se ti poljubi! Zvečer ti pa skuham večerjo, da boš zadovoljen in še vesel.“

„Oh, kaj tisto!“ se je branil Gab. „Saj ni treba, stric, res ni treba! Ni vredno, da bi govorili o tem...“

Mož je odšel iz koče in je krenil naglo proti jelovemu gozdiču. Gab pa je zaprl duri, obstal pred kočo in gledal toliko časa za možem, dokler ni izginil doli v goščavi. Potem se je okrenil in se napotil proti staji, ki je stala nedaleč od koče in bila le slabo zbita z nerodnimi kolei in trhlimi smrekovimi debli. Odmaknil je lahko leso in izpustil živinico iz staje. Ovce so veselo zabeketale, ko so smele iz ozke ograde, kozi sta pa zameketali in zdrveli naravnost proti gručevju. Gab pa je zažvižgal veselo pesmico in stopal za živinico, ki se je pričela mirno pasti med gručevjem in po ozkih, zelenih tratinah. Solnce se je pomikalo vedno višje na jasno nebo, prijetno je ogrevalo ozko sotesko in tajalo zmrzli sneg, ki se je srebrno svetil gori po silnih, ogromnih skalah orjaške Mojstrovke in divjega Jalovca. Tišina se je razprezala po vsem prostranem zagorskem svetu. Čulo se je samo votlo bučanje in bobnenje Nadiže, ki se je usipala na desni iz navpične sive skale in padala vsa razpenjena v globočino. Le tuintam se je oglasila kaka ovca ali koza s pretrganim, kratkim glasom, pa je spet umolknila. Divje čebele so brnele nad gručevjem in zelenjem, sedale na živopisane zagorske cvetove, pa pošumevale prikrito, da jih je bilo komaj slišati. Tupatam je vzfrfotal preko sočne tratine nenavaden metulj. Zibal se v solnčnih žarkih, plesal sem ter tja, potem pa poletel v naglem, lahkem

poletu tja gor, kjer se je pod Jalovcem isknilo v solnčni luči širno ogromno snežišče...

Gab je sedel na skalo in se grel. Požvižgaval si je in strmel na skalovje, kjer se je sprehajala in pasla čreda divjih koz. Razločno jih je videl na položni, sivkasti polici in tudi slišal, kako so prožile kamenje, da je padalo z zamolklim truščem v globočino. Ko se je pa Gab naveličal žvižganja in strmenja, se je pa zleknil po zeleni trati, ki je dehtela tako prijetno, da je vstala v Gabovem srcu velika radost in zadovoljnost. Pozabil je vse tiste hipe svoje nesreče, ki jih je bila poslala nanj roža-ponoža. Še dóma se ni spominjal več rad in tudi ne sosedovih, ki so zaradi Gaba izgubili šest ovac in rejenega jarca. Gab je mislil samo na krasoto, ki se je smejala vseokrog njega po Planici, in je bil tako zadovoljen, da si ni želel ničesar več na svetu.

„Tu ostanem, pa bo!“ si je dejal. „Nikoli več ne grem iz Planice. Pri kozavem možu ostanem. Živinico mu bom pasel in mu pomagal, da bo zadovoljen z menoj. Prijatelja postaneva, pa medveda ubijeva. Da sem se le domislil Planice in prišel semkaj — kako je tu lepo in veselo! Juhu!“

In Gab je zavriskal tako vedro, da se je ozrla živinica po pasiščih in so se prestrašile divje koze na polici. Glasno je prasketnilo kamenje in sfrčalo v prepad.

„Hej, hej!“ je zavpil Gab, in mu je bilo žal, da so pobegnile divje koze. Brž je vstal in šel za živino, ki se je bila razkropila med gručevjem. Zagnal jo je nazaj med tratine in se napotil v koč, ker je vedel, da je poldne že minilo, in se mu je v želodcu oglašala lakota. Najedel se je tam do sitega in potem spet odšel nazaj k živini. Ta je ležala pod rušjem in počivala v toplih žarkih, ki jih je usipalo solnce na zagorski svet.

Tudi Gab se je zleknil po tratini, da malo zadremlje. Misli so mu priče polagoma hoditi na dom. Videl je mater v duhu, in mati je bila vsa žalostna zaradi nesrečnega sina, ki je pobegnil kdovekam. Pa tudi očeta je videl Gab v svojih mislih. Oče pa ni bil žalosten, ampak je stopal trdo po izbi gor in dol. Pesti je stiskal in godel hude besede. Na Gaba se je jezil — na nepridiprava, ki mu je napravil toliko skrbi in toliko troškov. In tudi soseda je videl Gab v svojih mislih. Ravno je prišel na Lipnikov dom in rekel očetu: „Tako in tako, sosed. Vaš Gab me je pripravil ob šest ovac in ob debelega jarca. Pa mi moraš, sosed, odšteti za pokončano živino toliko in toliko.“ Oče pa se praska za ušesi, godrnja nevšečno in stiska pesti, pa čaka, da se Gab vrne in tedaj ga zgrabi, kot ga ni bil zgrabil še nikoli. . .

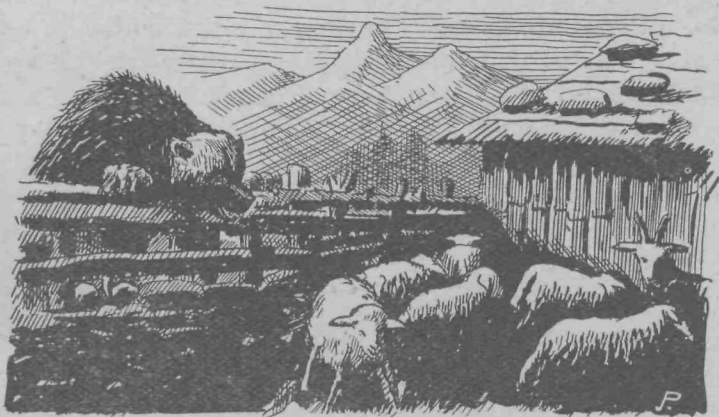

Gab se je prevrgel nemirno na drugo stran. Srce se mu je stisnilo v bojazni, in po hrbtu ga je zazeblo. Vzdahnil je gorko in si rekel: „Saj ne grem domov, saj ne grem domov. . . Že nekajkrat sem rekel, da ne grem. Poprosil bom tujega moža, naj me obdrži kar za zmiraj v Planici. Služil mu bom in čez nekaj časa si prislužim par glav živine. Potem bom pa živel lepo tu v Planici, kakor živi sedaj brez skrbi ta tuji mož. In roža-ponoža me ne bo več strašila. . . “

Tako je tolažil Gab samega sebe in se pomiril popolnoma. Pa je žvižgal in prepeval vse do večera in je skrbno pasel živinico. Čakal je na tujega moža, ker mu je hotel pokazati, da je res pasel živino do samega večera. Ker pa moža le ni bilo, se je nazadnje odločil: zgnal je živino in jo pogнал proti staji.

Mračilo se je že, in večerna, rdeča zarja je bila že izginila s skalnatih vrhov vseh snežnikov. Mrzla sapica je zavela skozi ozko sotesko, da je Gaba zazeblo. Tesno si je zapel suknjič in je stopal za živinico, ki je brzela proti staji. Že je dospela do kočice in krenila mimo kočice. A tedaj so se ovce zgrnile vse preplašene in so stekle proti staji, tesno stisnjena druga k drugi. Kozi pa sta zameketali v silnem strahu in sta bežali v divjih skokih v stajo.

„Hej, kaj bo pa to?“ se je zavzel Gab in je gledal za drvečo živino. A ugeniti ni mogel dolgo časa nič. Živina se je pa stiskala v tesni staji in je postajala vedno bolj nemirna. Gab se je pa še vedno čudil in ugibal, kaj se je živini naenkrat pripetilo. — „Hm, skoraj bi rad videl, da bi bil tuji mož že doma,“ je rekel. „Ne poznam prav njegovih živali. Kaj se jim je pač dogodilo? Ali kaj vohajo ali kaj čutijo?“

Gab je umolknil. Zadaj v jelovem gozdiču je nekaj prasketnilo. Trenutek zatem je pa skočilo na goličavo nekaj groznega, velikega. Šinilo je mimo Gaba in je bilo v treh skokih že pri staji. A ni se ustavilo tamkaj, ampak je preskočilo nizko ograjo in se je zaprašilo naravnost med zbegane ovce.

„To je medved, medved!“ je zarjul Gab in se ni mogel niti premakniti z mesta. „Oh, Oh! Spet je prišel, da odnese ovco. A kaj poreče mož, ko se vrne in mu povem, da je pošast že spet izmaknila eno ovco.“

Gab ni mogel več misliti. V svojem strahu ni vedel Gab drugega, kakor da je naprej rjovel na ves glas. Pa je mislil, da bo s tem prepodil in preplašil medveda. A zver se še zmenila ni za njegovo vpitje. Že je držala v gobcu capljajočo ovco, že se je postavila na zadnji nogi in preskočila zadnjo ograjo. Gab jo je še videl, kako je koracala počasi preko goličave in se vedno bolj bližala koči, ker je morala mimo nje, če je hotela priti v jelovi gozdič. Gab se je stisnil k durim in je vpil in rjovel še huje. Medved ga je pogledal z srepimi očmi, pa je zagodrnjal in zabrundal, da je bilo Gaba groza. Šinil je potem mimo kočice, petkrat poskočil — in izginil v sivem mraku in v črnem gozdu.

„Šla je hudoba — mimo mene je šla!“ je zasopel Gab in si je z rokavom obrisal pót, ki mu je gosto stal po obrazu. „Zakaj le nisem pograbil palice — štekljarice? V trebuh bi jo bil zasadil hudobi, da bi se bila na mestu stegnila. Pa se nisem domislil tega. Res me je bilo tako jako strah. Ovbe, pa ovce ni več! Kaj poreče mož? Ali me bo ubil? Ali mi je spet roža-ponoža poslala to nesrečo?“...

Gab je sedel na prag in gledal pa poslušal v noč, ki se je bila že razpredla po zagorskem svetu. A nič se ni ganilo širom okrog. Živina v staji se je bila spet počasi pomirila in pospala. Zvezde so se užigale po božjem nebu, in noč je molčala vseokrog, črna in gluha noč... Naposled je Gab zaslišal rahel šum, ki je prihajal gor od jelovega gozdiča, in je razložil tudi nagle stopinje, ki so prihajale vedno bliže in so bile vedno bolj razločne.

„To je mož, to je tuji mož,“ si je dejal Gab in se dvignil. In ni se motil. Bil je tuji mož, ki se je povrnil iz doline in obstal zdaj pred Gabom. — „Ali si ti, fantič?“ je vprašal ves zasopel. „Pa kaj je bilo da si vpil tako divje? Slišal sem te prav dobro daleč dol. Pa sem hitel, ker me je skrbelo. Pa ne, da je bila medvedja pošast že spet tu?“

„Vse skupaj ne pomaga nič!“ je odgovoril Gab. „Tu je bila spet hudoba, v stajo je poskočila, pograbila ovco in izginila z njo. Pa sem vpil in rjovel, kar sem mogel. A zver se me ni bala in je samo godrnjala. S palico, s štekljarico bi jo bil, a je nisem, ker me je bilo strah.“

Mož je vmes zarobantil, tako zarobantil, da se je Gab zbal. Že je mislil, da ga bo mož pograbil in poveznil preko kolena. A mož mu ni storil ničesar, samó robantil je in se jezil. Odprl je duri in ukresal na ognjišču ogenj. Tudi Gab je oprezno smuknil v kočó in sedel v kotu na rob pógrada. Pa je gledal moža, ki je stopil od ognja in ogledoval dolgo, zarjavelo puško, ki jo je držal v rokah. Naposled jo je pokazal Gabu in mu je rekel: „S to-le ga bova jutri, pobič! Pričakava ga zvečer, pa bo po njem!“

Mož je prislonil puško v kot, pa je pričel priročno kuhati. Skuhal pa je rumene žgance in jih zabelil z debelimi ocvirki. Hlastno sta potem jedla in izpila vsak skodelico toplega mleka. Mož pa je neprestano molčal. Gab ga je že hotel nekajkrat povprašati po tem ali onem. Toda ni se upal, ker je videl, da je možev obraz ves mračen in naguban. Po večerji pa je sedel mož kraj ognjišča na trinožen stolček. Z rokami si je podprl glavo in se globoko zamislil.

Gab pa ni hotel nič odlašati, ampak se vrgel na pógrad. — „Kar ležem,“ si je rekel. „Najbolje je, da kar zaspim na pógradu. Drugače se nemara mož še premisli in me nažene v hlev. Če bom pa že spal, me bo pustil v miru tu, kjer je toplo!“

V teh mislih je Gab zaspal, mož ga je pa pustil v miru in se v svojem razmišljanju še zmenil ni zanj...

(Nadaljevanje.)

Leop. Turšič :

Pomladni snežec.

Sneg pomladni naletava,
ptička se jezi:
„Kaj ne vidiš, da pomlad je,
nagajivček ti?“

Solnček gre izza oblakov,
ptička se smeji:
„Glej no, zdaj se boš pa cmeril,
bojazljivček ti!“

Snežec res se je razjokal,
solnčku se je vdal:
Hrib in dol v njegovih solzah
je zalesketal.

Četrtri revež.

(Dalje.)

edla sta za mizo, in sin je zaprl vrata, ko jih je nekdo od vzunaj potisnil.

„Ali smeva noter?“ je vprašal glas.

„Kam naj greva spat?“ je vprašal drugi.

„V jarke na polju!“ je zavpil mož. „Glej pocesnik, ki še govoriti ne znajo! Kam naj greva spat? Mar je moja hiša gostilna?“

V zasenčeni, od padajoče noči temni odprtini vrat sta se odmaknili obe senci, ko se je kmet približal. Postopačema se je zdel prevelik in preveč mišičast. Tišje sta dostavila:

„Saj nas v tem vremenu vendar ne boste podili na cesto?“ je rekel eden od obeh.

„Prav gotovo da, postopaška sodrga. Samo vaše baže ljudi vidi človek na cesti, kjer nihče dela ne išče in ne oddaja. In mi moramo delati, da jim damo, kar žele. V skalovje na obrežje pojdita spat; ribe vaju ne bodo nadlegovale!“

„Enega imam že v skednju,“ je rekla počasi Julijana. „Zdi se mi, da je v njem prostora tudi za tri.“

Mož se je nezadovoljen obrnil, sedel nazaj in pričel jesti, ne da bi kaj rekel.

Veter je tulil. Ob zidu se je slišalo drsanje plaščev obeh capinov.

„Usmili se ju!“ je iznova rekla Julijana.

„Vidiš, preveč jih je. Vsak dan odpiraj svojo hišo, razmetavaj slamo, ki je živina potem ne mara, in zraven dajaj še gorko juho. Ne, prevečkrat je!“

„Dobra moža, pojdita ob hiši in kadar bosta mimo hleva, vstopita v skedenj in posušita se. Takoj vama bom prinesla jesti.“

Ko so bili kmet, žena in sin Hervej s tremi otroki, ki so spali v sosedni sobi, sami v zaklenjeni sobi, so se pričeli razgovarjati o ribolovu, ki je bil zdaj slab, in o letini, ki je bila tudi slaba. V dveh mesecih, odkar so pospravili žetev, sta oba ribiča zastonj letala po obrežju: podlanice (morske ribe) in sardine so bile redke, som je menda zbežal na visoko morje, v nastave za morske rake so se ujele le rakovice in nekatere obrežne ribe, ki sta jih na trkih ujela na obrežnih tleh. Bledice jima niso nič koristile: to so mavričasto barvane ribe, ki jih razen ribičev nihče ne mara.

„Poslušaj, Julijana,“ je sklenil najemnik, „če bo šlo tako naprej, ne bom več zmogel najemnine, in gospodar nas bo spodil. Preveč mehko srce imaš za berače in postopače. Od jutri naprej jim bom zaklenil skedenj, in če ne bodo marali oditi, se bom spravil nanje s Hervejem, ki je že toliko star, da zna vihteti vile.“

Mladenič je pokazal pesti. Njih kosti so se oblikovale pod rjavo kožo. Mati je očitajoče gledala oba moža, vzdihnila, zmešala še ostalo juho z obaro, kolikor je še ostalo, in je s kadečo se skledo odšla v noč. V levo roko je vzela svetiljko, in ko je šla ob hiši, je zapazila pred seboj, v svitu, ki se je poganjal v temo, gibajočo se obliko.

Ustavila se je in vdušila krik v sebi. Zmislila se je, da je še kakšen berač, ki je prišel prosit zavetja, in je nekoliko privzdignila luč, da vidi, kaj je. Zares se je približal starec. Njegova brada je bila razkuštrana kot vitice travniškega graha in nosil je klobuk starih vendejskih pradedov s širokimi okraji, zdaj brezobličen od nošnje dveh ali treh rodov, in je rekel:

„Pri ljubezni božji, mati Julijana, ne dajte, da bi moral zunaj prenočevati!“

„Govorite kakor drugi reveži več ne govore, je rekla Julijana. „Spravila vas bom pod streho, toda to noč zadnjikrat. Moj mož bo zaklenil skedenj. Kako vam je ime?“

„Jedinščina.“

Gledala ga je in se začudila, ker je imel oči tako sinje in tako pohlevne kot otrok. Čeprav je pihal veter in padal dež, se ji ni nič bolj mudilo v hišo, kakor če bi bila v toplem poletju lepega solnčnega dne. Vprašala je:

„Ne vem, če ste mi povedali pravo ime. Toda, odkod prihajate, Jedinščina?“

„Od vsepovsod.“

„Ali so vam ljudje dobri?“

„Čimdalje manj.“

„Počemu pa hodite naprej in naprej in ne mislite, kje boste stanovali.“

„Zabranim naj človeškim srcem, da se popolnoma ne zadrignejo. Kadar grem mimo, sem sam; kadar odhajam, je Bog, ki blagoslavlja.“

Julijani, materi v Jazbini, se je zdelo, da je na podobo ta revež kot eden apostolov, ki so bili izklesani v mali vaški cerkvi, in rekla je, dobro vedoč, da je noč polna mimoidočih, ki jih nihče ne bo vseh spoznal:

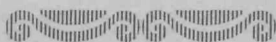
„Pojdite! Najboljši kot je desni. Če ne bo tam slame, si jo nanosite s kupa. Jaz vam dovolim.“

Ko so štirje berači sedeli v krogu okoli sklede, razsvetljeni v luči svetiljke, ki jo je žena obesila na žebelj v zidu, je velika noč nadaljevala svoj tek. Vihra se je podvojila. Plima, ki je naraščala, je tako šumela v vetru, da se je zdelo, kot bi udarjala ob hišo in jo hotela uničiti.

Kljub temu pa je Julijana zadovoljna vstopila in rekla:

„Zdaj so štirje, toliko kot imamo otrok.“

(Konec.)

Zanimive pripovedi profesorja Silvestra.

8. Potovanje na luno.

(Nadaljevanje.)

a res! Ni minulo kaj časa, pa je že začel Peterček sanjati. A kaj se mu je sanjalo? O luni! Ves je bil namreč še v stričevem pripovedovanju o luni. Vrh tega mu je pa kmalu tudi luna — ker so mu mati pozabili zagrniti okno — zasijala na glavo.

Živo se mu je zdelo, da vidi starega profesorja-strica, kako je stopil v njegovo spalnico. Prečudno je bil oblečen v zimske kožuhe in gumijevo kapo. Pa komaj se je prikazal v spalnici, že je zaklical Peterčku:

»Alo, Peterček! Zdaj pa le takoj na noge! Prišel sem, da gremo na luno! Čez pol ure te vzameva z očetom v zrakoplov!«

In profesor je izginil. Peterček je pa nemudoma vstal, se oblekel in odhitel pred hišo.

Pa glejte čudo! Koliko ljudi je bilo tam zbranih. In sredi med njimi je bil čuden zrakoplov. Zgornji del njegov kakor steklena hiša, spodnji pa podoben lahkemu čolnu. V njegovi sredini brnijo posebni stroji, v stekleni hiši so pa pritrjene tri zračne velike blazine kot pripravljeni sedeži. Na dveh že sedita profesor in Peterčkov oče, tretji pa čaka nanj...

Komaj se prikaže Peterček na pragu, že mu pomigne profesor z roko, naj takoj vstopi. Peterček bi rad povedal, da to jutro še ni ne molil ne zajtrkoval, toda vidi, kako je profesor nestrpen. Ne kaže se torej obirati... Toda od preljube mamice se mora posloviti. Pa ta ravno stopi k njemu, in Peterček jo objame in poljubi kot da sluti, da je ne bo na zemlji nikdar več videl. Materi se uderó po licih solze, debele kot lešniki. Skoraj na glas zaihti. Tudi Peterček bi jokal, pa ni časa. Stari profesor ga priganja, da mora takoj vstopiti, če hoče na luno.

In Peterček vstopi. Sede na zračno blazino poleg očeta tik ob oknu. Komaj pa je bil sel, že pritisne profesor z nogami in rokami na razne vijake, in zrakoplov se zaziblje, ljudje zunaj pa zavpijejo: „Živijo! Slava! Srečno pot!“ — in kakor lahkokríl ptič se dvigne zrakoplov navpično proti sinjemu nebu.

Gre po bliskovo. Kmalu utihnejo človeški glasovi. Tudi ljudje postajajo vedno manjši. V par minutah so se za Peterčkove oči, ko so zrle nizdolu, strnili v komaj vidno črno piko.

In kakor z ljudmi, tako je z vsemi drugimi predmeti. Vse izpreminja svojo običajno obliko: hiše izginjajo drugo za drugo kakor snežinke, ki jih taja pomladansko solnce. Vasi, trgi in mesta postajajo vedno manj vidne črne pike. Reke se potegnejo v dolge bledosvetle trakove, gozdovi prehajajo v višnjevkasto črne zaplate, dokler ne izginejo druge za drugo. Hribi in visoke gore pa vedno bolj tonejo v široke ravnine. Pa še te postajajo vedno manj vidne...

„Kaj pa to?“ naenkrat obrne Petrček svoj obraz od okna in se prestrašen ozre na profesorja. Tudi oče postane vznemirjen... Svetloba svetlega solнца namreč naenkrat izgine. Po njegovih stenah pa začne curljati in teči voda, kakor bi jo kdo nalašč ulival na streho.

„Nič se ne boj!“ kratko reče stari profesor. „Zašli smo v precej gost oblak, pa bomo kmalu iz njega. Smo že v višini 7000 m nadmorske višine.“ — Pri tem krepko pritisne z rokami in nogami, prav kot bi hotel še bolj pognati svojega zračnega konjiča. In gre više in više, da Peterčku zastaja srce.

Po par trenutkih spet posije svetlo solnce. Pod zrakoplovom pa zastaja vedno nižje tisti oblak, skoraj tisoč metrov razvaljen na široko. Gost neprodiren je v svoji sredini, ob robu ga pa na več krajih trga toplo solnce, in skozi te odprtine se svetlika v brezkončnih nižinah bledosvetlo površje zemeljske oble.

„Pa kako to,“ vpraša iznova Peterček resnobnega profesorja, „da je postal naš zrakoplov tako moker?“

„Nič čudnega,“ mu pojasni profesor. „Spomni se, kar si se učil v šoli o megli. Megla ni nič drugega kot vodni hlapi; če se pa hlapi ohladijo, ali pa jih stisne močan pritisk, tedaj se spet izpremenijo v vodne kapljice. Podobno se je zgodilo z našim zrakoplovom, kakor se zgodi s kotlom pri železniškem stroju. Če se v kotlu stisne vodna sopara, postanejo stene kotla mokre, in tako smo tudi mi stisnili meglo, pa je oddala svojo vlago na stene zrakoplova.“

„Je pa vendarle zanimivo, če se vozi človek takole skozi meglo,“ se nasmehlja Peterček malce preveč samozaveštno. „To bom vedel povedati svojim tovarišem, ko se povrnemo s te poti spet na zemljo. Tam doli nimajo moji tovariši nikjer priložnosti da bi videli kaj takega.“

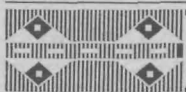
„Norček ti mali!“ ga zavrne profesor. „Ali nisi šel na zemlji še nikdar skozi meglo? Kadarkoli si pa šel skozi meglo, si doživel prav isto kakor mi tu. Zakaj megla in oblak sta si v bistvu enaka.“

Že so se prikazovale nove zanimivosti! Zrakoplov je plul v nedosežnih nebotičnih višinah. Zemljo je bilo opaziti pod njim le še kot velikansko oblo — ali bolje rečeno: vodoravno ploščo. Da bi bil mogel človek s prostim očesom še kje opaziti človeška bivališča, ni bilo govora, kaj šele posamezne ljudi! Celo oblaki, ki so pred kratkim še viseli nad zemljo — se je zdelo — da so legli nanjo.

Pač pa je bilo še mogoče s prostim očesom doznati, da ima Evropa še vedno svoje staro lice. Videl se je Apeninski polotok, ki se zajeda kot čevelj daleč noter v Sredozemsko morje. Tudi je bil videti švedski in norveški lev, ki preži s stegnjenimi šapami na svoj plen. In še višje gori je bil opaziti z večnim snegom in ledom pokriti Severni tečaj. Daleč na zapad pa se razteza Atlantski ocean kot temnorjava, skorajda črna zaplata, kakor da nima konca.

(Nadaljevanje.)

Kateri otroci so najnesrečnejši? Najnesrečnejši so otroci, ki imajo slabe starše pa nič odgoje. In takih bi dobili — žalibog — v vsaki župniji nekaj.

Nevarnost žične železnice. Takih železnic mnogi še ne poznate. To je neke vrste vzpenjača, ki potegne vozeče se osebe v vozičku, otvezanem z železno žico, na višino ali hrib. Na taki železnici se je o počitnicah ponesrečilo pet učenk blizu Mannheima. Žica je počila in voziček je zdrknil v nižino na kup kamenja in železa.

Pred muho je treba bežati — pred tako namreč, ki piči. Med te spadajo čebele, ose, sršeni. Lani so se pojavile na Bavarskem tuintam ose v takih množinah, da je bilo zlasti za otroke nevarno. Blizu Passau-a so se ose nekje naselile celo pod posteljo. Nekega otroka so napadli. celi roji, in po njem bi bilo, da ga ni rešila junaška služkinja, ki je prišla mimo.

Kdo neki kot angel varuh? Ne dolgo temu se je peljala neka mati iz Monakovega na svoj dom (v Neumarkt). Pri sebi je imela malega fantiča. Med silnim dirom pa ji pade otrok iz vlaka. Vsa prestrašena potegne mati rešilno zavoro. Vlak se ustavi. Takoj na to prileti fantiček, pa pravi otroško-preprosto (v svojem bavarskem narečju seveda): „Če bi se ne bilo ustavilo — pa bi vas ne bil mogel dohiteti.“ Otročiča je čuval angel varuh.

Strela z jasnega. Na Siciliji v kraju Caltanissetti je neko otroško vzgojevališče. Prav, ko se je na vrtu igralo okrog štirideset otrok, je udarila strela kar z jasnega med otroke. Dva otroka sta bila takoj mrtva, mnogo pa omamljenih in ranjenih. Čuden pojav elektrike.

Pride, pa ne vpraša. Kdo? — Boste takoj čuli. V Murski Soboti imajo tudi sportno društvo »Mura«. (Saj danes vse tišči v sport in zabavo, pri tem pa peša vnema za učenje in skrb za pravo posvečevanje nedelj in zapovedanih praznikov. Vse, kar je prav: čas za delo, čas za odmor, pa tudi Bogu, kar je božjega!) Bilo je torej v nedeljo 25. oktobra. Dijak drugošolec, Jožef Car, je opazoval vaje sportnega društva na javnem igrišču. Kar nenadoma pa se mu vlije kri iz ust in nosa. Še preden je došel zdravnik, je bil 15 letni deček že mrlič. Revček je bil najbrž jetičen, pa so se mu ure iztekale uprav pri opazovanju sportnikov. — Kdo torej pride, pa nič ne vpraša?

Žalostno je dokončal tek svojega kratkega življenja tudi dijak Frančišek Rifelj, »najrazumnejši mladenič na Lešnici pri Novem mestu, up novomeške okolice in cele domovine«. Sin nekega posestnika, »znan kot alkoholu vdan in nasilen človek«, ki je nedavno prišel od vojakov, je brez pravega povoda začel med sosedi, ki so bili zbrani na vasi, divje vihteti z odprtim nožem okoli sebe. Zadel je več oseb in jih nekoliko opraskal; dijaka Riflja je pa zadel s tako silo na vrat, da je po par minutah izdihnil... Ali je treba, da ob tem žalostnem dogodku s prstom pokažemo na pravega morilca, ki je grdi alkohol?! O, ta trinog! Pa ima vendar še toliko oboževalcev po Sloveniji! — Mladina, med »mlade junake«! Pa ne med take puhle junake, ki se z nožem bratijo, marveč med one, ki alkoholu »fige« kažejo!

Pretrsljiv slučaj. Dne 27. oktobra t. l. je izbruhnil na Dol. Ziljah, župnija Preloka ob Kulpi, ogenj. Mati je šla na polje; svojih pet malih otročičev je pa zaprla doma. Najbrž so otroci prišli do užigalic in zapalili, kajti naenkrat je bila vsa hiša v ognju. Najhujše je to, da je zgorelo vseh pet otrok. Našli so samo ožgana trupelca v kotu, kjer je bila poprej miza. Ubogi revčki, uboga mati in oče!

Modrost v pregovorih domačih in tujih.

Moder.

Nihče ni moder rojen.
Kdor je moder, rad molči.
Ta je moder, kdor konec vidi in pozna.
Ta je moder, kdor sebi ne zaupa.
Ta je moder, kdor je ponižen.
Ta je moder, kdor se greha varuje.
Ta je moder, kdor drugih nesrečo nase
obrne.

Kdor je moder, je več ko bogat.
Modri glavi je eno oko dosti.
Modri z očmi več ujame ko bedak z de-
setimi mrežami.

Če je eden moder, sta dva srečna.
Modrega vprašati je začetek modrosti.
Kdor modre uboga, se uči vladati.
Z modrimi boš moder.

Boljše moder ko zgovoren.
Boljše z modrimi jokati ko z norci peti.
Modri ne pové vsega, kar misli; hudobni
ne misli vsega, kar pové.

Modri tudi lahko znori.
Če se modri zmoti, se zmoti zelo.
Nihče ni moder v svoji reči.
Modremu se ne spodobi reči: Tega bi
si ne bil mislil!

Modri brez izkušnje je drevo brez sadu.
Modrega le enkrat goljufajo, bedaka pa
večkrat.

Težko modremu govoriti med blaznimi.
Če se modri in bedak prepirata, ima
zmeraj bedak prav.
Kar modri blizu dobi, bedak daleč išče.
Modri in bedaki delajo mesto.
Prezgodaj moder kmalu mrzel.

Reki.

Moder ko Salomon.
Modro se držati.
Modre razdirati.

1. Rešitev paznice v 6. števil.

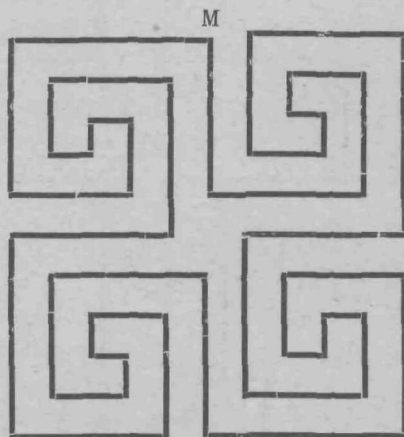
Pitni bratje v mladosti, siromaštva svatje
v starosti.

2. Rešitev grba v 6. števil.

Ljubiti dom, to je sveto, ker to veleva
nam nebo.

(Pazi na črte v ščitu in robu. Najprvo
vzameš črke, ki leže nasproti poševnim
črtam, potem tiste, ki so nasproti navpičnim,
potem tiste, ki so nasproti vodoravnim in
spet tiste, ki so nasproti poševnim).

3. Rešitev večne poti v 6. števil.

Mnogo težje je premagati samega sebe
kot sovražnika. (Prični s črko M navzdol).

4. Rešitev podobnice v 6. števil.

Kakor kričiš v gozd, tako se ti odgovarja
iz gozda.

1. Naloga.

An duhi grič es hloka niki srčki.
— Iz teh besed sestavi pregovor.

2. Konj.

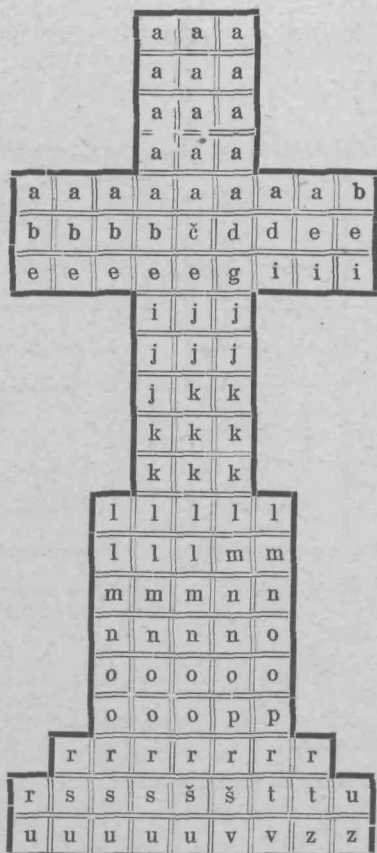
(Domen, Zgonik.)

ASKAP·VEONL·LONEU
EZJMG·ČIKAA·IRIR..

3. Križ.

(Priobčil S. Trobina.)

1. moško ime,
2. prijetna hišica,
3. slaščica,
4. nekaj, kar vsak ima,
5. lastnost plašljivih ljudi,
6. riba,
7. stenska oprava,
8. žensko ime,
9. veselje otrok pozimi,
10. žensko ime,
11. bolezen železu,
12. nočna ptica,
13. kost,
14. močvirska ptica,
15. orožje,
16. rokodelec,
17. naslov krščanskega potnika,
18. tatinska ptica.
19. roparska ptica,
20. mesto v Bosni,
21. mesto v Sloveniji.

Po sredi se bere od zgoraj navzdol zgodovinski izrek.

4. Podobnica.

(Rešitev in imena rešilcev — ki se sprejemajo le tekom 10 dni po izidu lista — v prihodnji številki.)
Objavijo se le imena rešilcev vseh zagonetk.